

Kohtuasi C-684/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

8. november 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Verwaltungsgericht Düsseldorf (Düsseldorfi halduskohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

3. november 2022

Kaebaja:

S.Ö.

Vastustaja:

Stadt Duisburg

KOHTUMÄÄRUS

Halduskohtumenetluses, mille pooled on

S.Ö.

kaebaja,

versus

Stadt Duisburg

vastustaja,

mis puudutab kodakondsust reguleerivat õigust,

tegi [...]

[...] Verwaltungsgericht Düsseldorfi (Düsseldorfi halduskohus) 8. kolleegium

3. novembril 2022

järgmise kohtumääruse:

Menetlus peatatakse.

ELTL artikli 267 alusel esitatakse Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- 1. Kas ELTL artikliga 20 on vastuolus õigusnorm, mis sätestab, et kolmanda riigi (mitteprivilegeeritud) kodakondsuse vabatahtliku omandamise korral kaotatakse *ex lege* liikmesriigi kodakondsus ja koos sellega liidu kodakondsus, kui kodakondsuse kaotamise tagajärgede üksikjuhtumipõhine hindamine toimub vaid siis, kui asjaomane välismaalane on eelnevalt esitanud taotluse väljastada kodakondsuse säilitamise luba ja kõnealune taotlus enne välisriigi kodakondsuse omandamist rahuldatakse?**
- 2. Kui esimesele küsimusele tuleb vastata eitavalt: Kas ELTL artiklit 20 tuleb tõlgendada nii, et kodakondsuse säilitamise loa väljastamise menetluses ei või kehtestada tingimusi, mis viivad lõppkokkuvõttes selleni, et asjaomase isiku ja tema perekonna isikliku olukorra hindamine, et määrata kindlaks, kas liidu kodaniku staatuse kaotamisel on tagajärgi, jääb ära või lükatakse edasi?**

Põhjendused

I.

- (1) [...] 1966. aastal Türgis sündinud kaebaja sisenes 1990. aastal Saksamaa Liitvabariigi territooriumile. Ta on abielus ja kolme lapse isa.
- (2) Kaebaja omandas Saksa kodakondsuse 10. mail 1999 naturalisatsiooni korras, Türgi kodakondsusest vabastati ta 13. septembril 1999.
- (3) Oma pojale 25. mail 2018 reisidokumenti taotledes teatas kaebaja, et 12. novembril 1999 oli ta Türgi kodakondsuse tagasi saanud. Ta esitas Türgi siseministeeriumi 27. veebruari 2019. aasta tõendi ja rahvastikuregistri 6. novembri 2018. aasta väljavõtte, mille kohaselt oli ta 13. septembril 1999 taotlenud Türgi kodakondsuse taastamist ja selle ministrite nõukogu 12. novembri 1999. aasta otsusega tagasi saanud.
- (4) Saksamaa Liitvabariigi saatkond teatas 27. septembri 2018. aasta kirjaga kaebajale ja tema abikaasale, et nende poja Saksa kodakondsuses esinevad põhjendatud kahtlused. Kuna saatkond ei saa aga teha lõplikku otsust, palub ta kõnealune küsimus selgeks teha kodakondsuse tuvastamise menetlusega.
- (5) Kaebaja esitas 25. aprillil 2019 naturalisatsiooniasutusele S taotluse väljastada kodakondsustunnistus, et dokumendiga jätkuvalt Saksa

kodakondsuses olemist tõendada. Hiljem asus kaebaja elama vastustaja tööpiirkonda.

- (6) Pärast ärakuulamist tuvastas vastustaja 13. septembri 2019. aasta määrustega kodakondsuse seaduse (Staatsangehörigkeitsgesetz, edaspidi „StAG“) § 30 lõike 1 alusel, et kaebajal ei ole enam Saksa kodakondsust. Põhjenduseks märkis vastustaja, et kaebaja oli Türgi kodakondsuse tagasi saanud pärast 1. jaanuari 2000 ning seetõttu Saksa kodakondsuse vastavalt StAG § 17 lõike 1 punktile 2 ja § 25 lõike 1 esimese lause esimesele alternatiivile automaatselt kaotanud. Teistsugune saaks järeldus olla vaid juhul, kui Türgi kodakondsus oleks tagasi saadud enne 31. detsembrit 1999, kuna riigi kodanikuks olemise ja kodakondsuse seaduse (Reichs- und Staatsangehörigkeitsgesetz, edaspidi „RuStAG“) § 25 lõike 1 esimene lause 31. detsembrini 1999 kehtinud redaktsioonis nägi ette, et Saksa kodakondsuse kaotavad vaid välisriigis elavad Saksa kodanikud. Kaebaja ei suutnud siiski tõendada, et ta on Türgi kodakondsuse tagasi saanud enne 1. jaanuari 2000.
- (7) Kaebaja esitas selle peale ettenähtud tähtaja jooksul kaebuse.

II.

1.

- (8) Kohtuasja määrava õigusliku raamistiku moodustavad järgmised õigusnormid:

Liidu õigus

Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikkel 20

1. Käesolevaga kehtestatakse liidu kodakondsus. Iga isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus, on liidu kodanik. Liidu kodakondsus täiendab, kuid ei asenda liikmesriigi kodakondsust.

[...]

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 7

Igaühel on õigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust.

Assotsiatsiooninõukogu 19. septembri 1980. aasta otsuse nr 1/80 assotsiatsiooni arengu kohta (edaspidi „ARB 1/80“) artikkel 13

Ühenduse liikmesriikidel ja Türgil on keelatud kehtestada uusi piiranguid tööturule pääsemise tingimustele selliste töötajate ja nende perekonnaliikmete suhtes, kes elavad ja töötavad seaduslikult nende riikide territooriumil.

Rahvusvaheline õigus

6. novembril 1997 vastu võetud kodakondsuse Euroopa konventsioon

Artikkel 7

1 Osalisriik ei või riigisiseses õiguses ette näha kodakondsuse kaotamist *ex lege* või riigi algatusel, välja arvatud järgmistel juhtudel:

a mõne muu riigi kodakondsuse vabatahtlik omandamine

[...]

Artikkel 9

Iga osalisriik hõlbustab riigisiseses õiguses sätestatud juhtudel ja tingimustel kodakondsust tagasi saada tema territooriumil alaliselt ja seaduslikult elavatel endistel kodanikel.

- (9) 6. mai 1963. aasta konventsioon mitmekordsete kodakondsusjuhtumite vähendamise ja mitmekordset kodakondsust omavate isikute kaitseväekohustuse kohta jõustus Saksamaal 18. detsembril 1969 ja muutus ülesütlemise tõttu kehtetuks 21. detsembril 2002.

Riigisisene õigus

Kodakondsuse seadus (Staatsangehörigkeitsgesetz, edaspidi „StAG“), varem riigi kodanikuks olemise ja kodakondsuse seadus (Reichs- und Staatsangehörigkeitsgesetz, edaspidi „RuStAG“) [...]

§ 13

Endine Saksa kodanik ja tema alaealised lapsed, kelle harilik viibimiskoht on välisriigis, võivad taotluse alusel saada kodakondsuse naturalisatsiooni korras, kui nende isikusamasus ja kodakondsus on tuvastatud ja nad täidavad § 8 lõike 1 punktide 1 ja 2 nõudeid.

§ 25 kuni 31. detsembrini 1999 kehtinud redaktsioonis:

(1) Saksa kodanik, kellel ei ole Saksamaal elukohta ega tähtajatut viibimiskohta, kaotab oma kodakondsuse välisriigi kodakondsuse omandamisega, kui omandamine toimub tema või tema seadusliku esindaja taotluse alusel, kuid esindatav kaotab kodakondsuse vaid juhul, kui on täidetud tingimused, mille korral võib vastavalt §-le 19 taotleda kodakondsusest vabastamist.

[...]

§ 25 alates 1. jaanuarist 2000 kehtivas redaktsioonis:

(1) Saksa kodanik kaotab oma kodakondsuse välisriigi kodakondsuse omandamisega, kui omandamine toimub tema või tema seadusliku esindaja taotluse alusel, kuid esindatav kaotab kodakondsuse vaid juhul, kui on täidetud tingimused, mille korral võib vastavalt §-le 19 taotleda kodakondsusest vabastamist. Esimese lause kohast kodakondsuse kaotamist ei toimu, kui Saksa kodanik omandab Euroopa Liidu muu liikmesriigi, Šveitsi või mõne sellise riigi kodakondsuse, kellega on Saksamaa Liitvabariik sõlminud § 12 lõike 3 alusel rahvusvahelise lepingu.

(2) Kodakondsust ei kaota isik, kes on enne välisriigi kodakondsuse omandamist saanud pädevalt asutuselt oma taotluse alusel kirjaliku loa säilitada oma kodakondsus. [...]. Esimeses lauses märgitud taotluse üle otsustamisel tuleb kaaluda avalikke ja isiklikke huve. Kui taotleja harilik viibimiskoht on välisriigis, tuleb eelkõige arvesse võtta, kas taotleja suudab tõendada, et ta on Saksamaaga jätkuvalt seotud.

§ 30

(1) Saksa kodakondsuse olemasolu või puudumise tuvastab juhul, kui tõendatakse põhjendatud huvi, taotluse alusel kodakondsusamet. Tuvastamine on siduv kõikides küsimustes, mille puhul on Saksa kodakondsuse olemasolu või puudumine õiguslikult oluline. Avaliku huvi olemasolu korral võib tuvastamine toimuda ka omal algatusel.

[...]

Välismaalaste elamist, töötamist ja integratsiooni Saksamaa Liitvabariigi territooriumil käsitlev seadus (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz), edaspidi „AufenthG“) [...]

§ 38

(1) Endisele Saksa kodanikule antakse

1. alalise elaniku elamisluba (*Niederlassungserlaubnis*), kui Saksa kodakondsuse kaotamise ajal oli tema kui Saksa kodaniku harilik viibimiskoht olnud viie aasta vältel Saksamaa Liitvabariigi territooriumil.

2. tähtajaline elamisluba (*Aufenthaltserlaubnis*), kui Saksa kodakondsuse kaotamise ajal oli tema harilik viibimiskoht olnud vähemasti ühe aasta vältel Saksamaa Liitvabariigi territooriumil.

Taotlus väljastada esimeses lauses märgitud elamisluba esitatakse kuue kuu jooksul pärast Saksa kodakondsuse kaotamisest teadasaamist.

[...]

(2) Endisele Saksa kodanikule, kelle harilik viibimiskoht on välisriigis, võib tähtajalise elamisloa väljastada juhul, kui ta valdab piisavalt saksa keelt.

(3) Erijuhtudel võib lõike 1 või 2 kohase elamisloa väljastada § 5 järgimata.

[...]

2.

(10) a) Kohtuasja menetlemine tuleb – arvestades ka Euroopa Kohtus pooleliolevat kohtuasja X (C-689/21) – peatada. ELTL artikli 267 alusel tuleb Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitada kohtumääruse resolutsioonis sõnastatud eelotsuse küsimused. Küsimused puudutavad ELTL artikli 20 tõlgendamist. Kuna tegemist on liidu õiguse tõlgendamisega, on pädev Euroopa Kohus.

(11) On tõsi, et rahvusvahelise õiguse kohaselt kuulub kodakondsuse saamise ja kaotamise tingimuste kindlaksmääramine iga liikmesriigi pädevusse. See ei tähenda siiski seda, et liidu õiguse kohaldamisalasse jäävates olukordades ei peaks asjassepuutuvad riigisisised õigusnormid olema liidu õigusega kooskõlas.

Vt Euroopa Kohtu 2. märtsi 2010. aasta otsus Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, punktid 39, 41); 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 30) ja 15. märtsi 2022. aasta määrus WY (C-85/21, EU:C:2022:192, punkt 21).

(12) Selliste liidu kodanike olukord, kellel on ainult ühe liikmesriigi kodakondsus ja kes tulenevalt liikmesriigi asutuse otsusest naturalisatsiooni korras saadud kodakondsus ära võtta või tulenevalt õigusnormist, mis viib liikmesriigi kodakondsuse kaotamiseni, satuvad olukorda, kus nad kaotavad selle liikmesriigi kodakondsuse ja ühtlasi ka liidu kodakondsuse, kuulub oma olemuse ja tagajärgede poolest seega liidu õiguse kohaldamisalasse.

Vt Euroopa Kohtu 2. märtsi 2010. aasta otsus Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, punkt 42) ja 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 32).

(13) b) Eelotsuse küsimused on asjas otsuse tegemise seisukohast määravad ja nende peab vastama Euroopa Kohus.

(14) Vaidlustatud 13. septembri 2019. aasta määruste õiguslikul hindamisel on määrava tähtsusega, kas Saksa kodakondsuse automaatne kaotamine, mis on ette nähtud StAG § 25 lõike 1 esimeses lauses, on kooskõlas liidu õigusega.

- (15) Eelotsusetaotluse esitanud kohus on Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Nordrhein-Westfalen liidumaa kõrgeim halduskohus, edaspidi „OVG NRW“) seisukohaga nõustudes veendunud, et käesolevas asjas on kohaldatav StAG § 25 alates 1. jaanuarist 2000 kehtivas redaktsioonis, kuna kaebaja sai Türgi kodakondsuse tagasi alles pärast uue redaktsiooni jõustumist ning kaebaja poolt haldusmenetluses esitatud rahvastikuregistri väljavõttel ja siseministeeriumi 27. veebruari 2019. aasta kirjal ei ole kodakondsuse tagasisaamise kuupäeva seisukohast tõendavat jõudu.

Vt OVG NRW 12. aprilli 2022. aasta määrus 19 B 329/22 – ECLI:DE:OVGNRW:2022:0412.19B329.22.00 – punkt 24; võrreldava olukorra kohta OVG NRW 8. augusti 2018. aasta määrus 19 A 1539/17 – ECLI:DE:OVGNRW:2018:0808.19A1539.17.0 – punkt 6 jj ning 31. juuli 2018. aasta määrus 19 A 166/17 – ECLI:DE:OVGNRW:2018:0731.19A166.17.00 – punkt 4 jj [...]

- (16) Kui StAG § 25 lõike 1 esimeses lauses ette nähtud Saksa kodakondsuse kaotamine on liidu õigusega kooskõlas, on kaebaja Saksa kodakondsuse – ja ELTL artikli 20 lõike 1 teise lause kohasest aktsessoorsuse põhimõttest tulenevalt ka liidu kodakondsuse – kaotanud, kuna ta on taotluse alusel saanud Türgi kodakondsuse. Kodakondsuse säilitamise luba vastavalt StAG § 25 lõike 2 esimesele lausele ei olnud kaebaja eelnevalt taotlenud.

- (17) Liikmesriigi kohtupraktikas lähtutakse teadaolevalt sellest, et StAG § 25 lõike 1 esimene lause on liidu õigusega kooskõlas, kuna asjaomane isik saab kodakondsuse säilitamise luba taotleda StAG § 25 lõike 2 esimese lause alusel, millega seoses on sõnaselgelt ette nähtud, et kodakondsuse kaotamise tagajärgi asjaomase isiku olukorrale tuleb hinnata üksikjuhtumipõhiselt.

Vt OVG NRW 12. aprilli 2022. aasta määrus 19 B 329/22 – ECLI:DE:OVGNRW:2022:0412.19B329.22.00 – punkt 12; Verwaltungsgericht Kölni (Kölni halduskohus, edaspidi „VG Köln“) 10. juuli 2019. aasta otsus 10 K 8913/17 – ECLI:DE:VGK:2019:0710.10K8913.17.00 – punkt 30 [...].

- (18) Peale selle ei ole alust kahelda StAG § 25 uue redaktsiooni kooskõlas assotsiatsiooniõiguslike sätetega, kuna ARB 1/80 artikkel 13 ei puuduta kodakondsuse küsimust ja seadusandja ei ole StAG § 25 lõikes 1 tehtud muudatustega, mis jõustusid 1. jaanuaril 2000, kehtestanud ka mitte kaudselt uusi piiranguid tööturule juurdepääsu tingimustele Türgi kodanike jaoks, kelle asjaomane õigus tuleneb assotsiatsioonilepingust.

Vt OVG NRW 12. aprilli 2022. aasta määrus 19 B 329/22 – ECLI:DE:OVGNRW:2022:0412.19B329.22.00 – punkt 28 jj [...].

- (19) Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas StAG § 25 lõike 1 esimene lause on – arvestades ka võimalust taotleda kodakondsuse säilitamise luba –

kooskõlas nõuetega, mis on liidu kodakondsuse kaotamisele esitatud Euroopa Kohtu praktikas.

- (20) Euroopa Kohus on märkinud, et arvestades seda, kui tähtsaks peetakse esmases õiguses liidu kodaniku staatust, tuleb liidu kodakondsuse äravõtmist kaasa toova otsuse uurimisel võtta liidu kodaniku õiguste kaotamist puudutavas osas arvesse võimalikke tagajärgi, mida see otsus toob kaasa asjaomasele isikule ja sõltuvalt olukorrast tema perekonnaliikmetele.

Vt Euroopa Kohtu 2. märtsi 2010. aasta otsus Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, punkt 56 jj).

- (21) Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb liikmesriigi asutustel ja kohtutel eelkõige kontrollida, kas liikmesriigi kodakondsuse kaotamine on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, mis puudutab tagajärgi, mida see toob liidu õiguse seisukohast kaasa asjaomase isiku ja teatud juhtudel tema pere liikmete olukorrale.

Vt Euroopa Kohtu 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 40) ja 2. märtsi 2010. aasta otsus Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, punkt 55).

- (22) Liikmesriigi kodakondsuse kaotus *ex lege* oleks liidu õiguses sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega vastuolus eelkõige juhul, kui asjassepuutuvad riigisisised õigusnormid ei lubaks üldse niisugusest kaotusest puudutatud isikule põhjustatud tagajärgede üksikjuhtumipõhist hindamist liidu õiguse seisukohast.

Vt Euroopa Kohtu 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 41).

- (23) StAG § 25 lõike 1 esimese lause kohaselt toimub Saksa kodakondsuse kaotamine *ex lege* automaatselt ilma üksikjuhtumipõhise hindamise võimaluseta. Teatud üksikjuhtumipõhine hindamine või proportsionaalsuse kontrollimine võib toimuda vaid ajaliselt eelnevas kodakondsuse säilitamise loa väljastamise menetluses StAG § 25 lõike 2 alusel. Hoolimata kõnealusest menetlusõiguslikust lahendusest kaotatakse kodakondsus ja koos sellega ka liidu kodakondsus automaatselt ilma igasuguse üksikjuhtumipõhise hindamiseta, kui StAG § 25 lõike 2 kohast kodakondsuse säilitamise loa väljastamise menetlust ei toimu (kuna asjaomane isik taotlust ei esita) või kui asjaomane isik saab välisriigi kodakondsuse enne kodakondsuse säilitamise loa väljastamist.

- (24) Tekib küsimus, kas Saksa kodakondsuse ja koos sellega liidu kodakondsuse automaatne kaotamine võib olla põhjendatud sellega, et on olemas võimalus viia eelnevalt läbi StAG § 25 lõike 2 kohane kodakondsuse säilitamise loa väljastamise menetlus, või sellega, et asjaomasel isikul on taotluse alusel

kodakondsuse saamisel alati võimalik ja jõukohane taotleda kodakondsuse säilitamise luba ja oodata ära selle väljastamine.

- (25) Kohtuasjas Tjebbes asus Euroopa Kohus erinevalt kohtujuristi arutluskäigust, kes oli viidatud asjas uuritavate Madalmaade õigusnormide proportsionaalsuse hindamisel märkinud, et asjaomane isik saaks ise vältida Madalmaade kodakondsuse kaotamist ja olenevalt asjaoludest ka liidu kodakondsuse kaotust,

vt kohtujuristi 12. juuli 2018. aasta ettepanek kohtuasjas Tjebbes (C-221/17, ECLI:EU:C:2018:572, punkt 94 jj),

- (26) seisukohale, et ka sellistel juhtudel peab mingil ajal toimuma üksikjuhtumipõhine hindamine. On tõsi, et kodakondsuse kaotamine üksikjuhtumit hindamata võib olla lubatav. Ent sellistel juhtudel peavad pädevad riigisisised ametiasutused ja kohtud saama täiendavalt käsitleda kodakondsuse niisuguse kaotamise tagajärgi ja vajaduse korral asjaomase isiku kodakondsuse *ex tunc* taastada, kui viimane taotleb reisidokumenti või muud tema kodakondsust tõendavat dokumenti.

Vt Euroopa Kohtu 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 42).

- (27) Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas kõnealused kaalutlused tuleb üle kanda käesolevas asjas kujunenud olukorrale.

- (28) Riigisiseses õiguses puudub siiski võimalus hinnata kodakondsuse kaotamise tagajärgi pärast kodakondsuse kaotamist. Asjaomasel isikul on sellistel juhtudel üksnes võimalus esitada uus taotlus naturalisatsiooni korras Saksa kodakondsuse saamiseks. On tõsi, et StAG § 13 näol on olemas endistele Saksa kodanikele naturalisatsiooni korras Saksa kodakondsuse andmist reguleeriv õigusnorm, mis teatud tingimustel hõlbustab naturalisatsiooni korras kodakondsuse saamist, loobudes muu hulgas elatusvahendite olemasolu nõudest. Viidatud õigusnorm on siiski kohaldatav vaid juhtudel, mil naturalisatsiooni korras kodakondsust taotleva isiku elukoht on välisriigis. Kui elukoht on Saksamaal, ei ole kõnealune õigusnorm ka mitte analoogia alusel kohaldatav.

Vt Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus, edaspidi „BVerwG“) 22. juuni 1999. aasta otsus 1 C 16/98 [...] punkt 14 jj.

- (29) Sellistel juhtudel võib kodakondsuse tagasisaamine naturalisatsiooni korras toimuda üksnes kodakondsuse saamiseks naturalisatsiooni korras kehtestatud üldnormide kohaselt, naturalisatsiooni korras kodakondsuse saamist lihtsustatud tingimustel ei ole endistele kodanikele ette nähtud. Peale selle ei ole riigisiseses õiguses ette nähtud naturalisatsiooni korras kodakondsuse saamist tagasiulatuvalt, mistõttu ei ole asjaomasel isikul isegi

juhtudel, mil kodakondsuse naturalisatsiooni korras tagasisaamise tingimused on täidetud, vähemasti naturalisatsiooni korras kodakondsuse andmise menetluse ajal Saksa kodakondsust ja seega ei ole ta ka liidu kodanik.

- (30) Endiste Saksa kodanike kohtlemist reguleerib riigisiseses õiguses AufenthG § 38, mis näeb asjaomastele isikutele ette üksnes õiguse taotleda alalise elaniku elamisluba või tähtajalist elamisluba. Kõnealune õigus on siiski olemas vaid juhul, kui täidetud on AufenthG § 5 üldtingimused elamisloa andmiseks, seega kui muu hulgas on tagatud elatusvahendite olemasolu. Kui elamisloa andmise üldtingimused täidetud ei ole, on elamisloa andmine vastavalt AufenthG § 38 lõikele 1 juhul, kui tegemist on AufenthG § 38 lõike 3 kohase erijuhuga, asutuse kaalutlusotsus. Nii tähtajaline elamisluba kui ka alalise elaniku elamisluba annavad endisele Saksa kodanikule õiguse Saksamaa Liitvabariigi territooriumil elada ja töötada, kuid liidu õiguses sätestatud põhivabaduste aspektist ei küüni need liidu kodaniku staatuseni. See kehtib ka kaebaja suhtes, kes enne naturalisatsiooni korras kodakondsuse saamist oli ARB 1/80 alusel omandanud õigused, mida naturalisatsiooni korras kodakondsuse saamisega ei kaotatud.

Vt Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2020. aasta otsus GR (C-720/19, ECLI:EU:C:2020:847).

- (31) c) Juhul kui esimesele küsimusele tuleb vastata eitavalt, tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul punktis 2 sõnastatud teine eelotsuse küsimus, millise ulatusega peab olema kodakondsuse säilitamise loa andmise menetluses tehtav hindamine.
- (32) Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb proportsionaalsuse hindamisel hinnata asjaomase isiku ning tema perekonna isiklikku olukorda, et teha kindlaks, kas liidu kodaniku staatuse kaotamisel on tagajärgi, mis mõjutaksid selle isiku perekonna- ja tööelu.

Vt Euroopa Kohtu 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 44) ja 2. märtsi 2010. aasta otsus Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, punkt 56 jj).

- (33) Proportsionaalsuse hindamise käigus peavad pädevad riigisisised asutused ja vajaduse korral riigisisised kohtud lisaks tagama, et selline otsus on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega, mille järgimise tagab Euroopa Kohus.

Vt Euroopa Kohtu 12. märtsi 2019. aasta otsus Tjebbes (C-221/17, EU:C:2019:189, punkt 45) ja 18. jaanuari 2022. aasta otsus JY (C-118/20, ECLI:EU:C:2022:34, punkt 61).

- (34) StAG § 25 lõike 2 kolmanda lause sõnastuse järgi otsustades võib neid nõudeid küll arvesse võtta, kuna viidatud sätte kohaselt tuleb kodakondsuse

säilitamise loa väljastamisel kaaluda avalikke ja isiklikke huve. Tegelikult erineb aga StAG § 25 lõike 2 kohane kodakondsuse säilitamise luba täielikult nõutud proportsionaalsuse hindamisest: kodakondsuse säilitamise luba kujutab endast eelnevat menetlusnõuet seoses hindamisega, kas konkreetsel juhul võib veel ühe riigi kodakondsuse saamine olla põhjendatud.

- (35) Sellest lähtudes antakse kodakondsuse säilitamise luba riigisisest õigust tõlgendades ainult siis, kui esineb eriomane huvi välisriigi kodakondsuse saamise ja samal ajal Saksa kodakondsuse säilitamise vastu.

Vt kodakondsuse säilitamise loa väljastamisele esitatavate nõuete kohta OVG NRW 18. augusti 2010. aasta otsus 19 A 2607/07 – punkt 33 [...].

- (36) Sellest tulenevalt jääb liidu kodaniku staatus haldusasutuste praktikas ja liikmesriigi kohtupraktikas arvesse võtmata.
- (37) Liidu õigusest lähtudes tuleb seevastu ELTL artikli 20 kohaselt nõutaval proportsionaalsuse hindamisel uurida (vaid) seda, millised tagajärjed tulenevad isikule liidu kodakondsuse kaotamisest.
- (38) Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub sellest, et kriteeriumid, mille töötas Euroopa Kohus välja StAG § 25 lõike 2 alusel kodakondsuse säilitamise loa väljastamisele esitatud tingimusi kontrollides, ei ole kohaldatavad, kuna Saksa kodakondsuse ja koos sellega liidu kodakondsuse kaotamise tagajärjed jäävad StAG § 25 lõike 2 raames arvesse võtmata, kui ei tuvastata eriomast huvi välisriigi kodakondsuse omandamise saamise ja samal ajal Saksa kodakondsuse säilitamise vastu.
- (39) Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas sedalaadi kontroll on kooskõlas nõuetega, mis esitatakse üksikjuhtumipõhisele hindamisele ja proportsionaalsuse kontrollimisele liidu kodakondsuse kaotamise korral.

[...]